MATURITNÍ TÉMATA ZE ZEMĚPISU
ÚSTNÍ ZKOUŠKA – PROFILOVÁ ČÁST
ŠKOLNÍ ROK 2026/2027

1. **Země jako vesmírné těleso**: sluneční soustava, planety, Měsíc, tvar a velikost Země, zeměpisné souřadnice; pohyby Země a jejich důsledky – přísluní, odsluní, ekliptika, sklon zemské osy, rovnodennost a slunovrat, polární den a noc, pásmový čas, datová hranice
2. **Znázornění Země na mapách**: vznik mapy, kartografická zobrazení, měřítko mapy, obsah mapy, druhy map; mapy zemského povrchu podle měřítka, podle obsahu, využití map, mapových souborů a atlasů
3. **Přírodní obraz Země – litosféra**: stavba a složení Země, zemská kůra, horniny a jejich klasifikace, typy zemské kůry; litosférické desky a důsledky jejich pohybu; světadíly (štíty a tabule), oceány (tvary oceánského dna)
4. **Přírodní obraz Země – georeliéf**: základní údaje o georeliéfu, typy georeliéfu; krajinotvorné procesy vnitřního a vnějšího původu a jimi vytvořené tvary georeliéfu, antropogenní tvary reliéfu
5. **Přírodní obraz Země – atmosféra**: atmosféra a její význam pro život na Zemi, vertikální členění atmosféry, teplo v atmosféře, skleníkový efekt; počasí a podnebí; klimatogeografičtí činitelé, všeobecný oběh atmosféry a místní cirkulace (monzuny, bríza…); objasnění pojmů: izotermy, izobary, pasáty, cyklóny a anticyklóny
6. **Přírodní obraz Země – hydrosféra**: oběh vody na Zemi, světový oceán, vlastnosti mořské vody, pohyby vody v oceánech a mořích (mořské dmutí, vlnění, mořské proudy); povrchové vody – vznik, základní charakteristiky vodního toku; klasifikace řek dle režimu odtoku; přírodní a umělé vodní nádrže (klasifikace, využití), podpovrchová voda – vznik, dělení, využití
7. **Přírodní obraz země – pedosféra a kryosféra:** půda, půdotvorní činitelé, půdotvorný proces, úrodnost půd, druhy a typy půd, horizontální členitost půd; sníh, sněžná čára, dělení ledovců, působení ledovců v krajině (trog, moréna, fjordy…), permafrost
8. **Přírodní obraz Země – biosféra**: bioklimatické pásy pevnin (šířkové vegetační pásy), výškové stupně, ekosystémy; mořská flóra a fauna; biosféra a člověk
9. **Člověk na Zemi – obyvatelstvo**: vývoj počtu obyvatel (demografická revoluce), pohyb obyvatelstva (přirozený, mechanický), rozmístění obyvatelstva (faktory, oblasti…), tendence vývoje osídlení (urbanizace); složení obyvatelstva, biologické a společensko-hospodářské znaky, pohlaví, věkové skupiny, rasy, národy, náboženství
10. **Člověk na Zemi – ekonomika**: sektorová a odvětvová struktura světového hospodářství, prostorové rozmístění – průmysl paliv a energetiky, hutnický a strojírenský průmysl; zemědělství – plodiny zajišťující výživu obyvatelstva světa; doprava, cestovní ruch – hlavní oblasti v Evropě
11. **Severní Amerika**: přírodní podmínky, obyvatelstvo a sídla Severní Ameriky; hospodářství USA a Kanady

12. Latinská Amerika: přírodní podmínky obyvatelstvo a sídla Latinské Ameriky (Karibik x pevninská část); hospodářství Brazílie, Argentiny a Mexika

13. Rusko a SNS: přírodní podmínky, obyvatelstvo a hospodářství Ruska; přírodní podmínky, obyvatelstvo a hospodářství Ukrajiny, Běloruska, Zakavkazska a středoasijských republik

14. Asie: přírodní podmínky obyvatelstvo a sídla jihozápadní, jižní, jihovýchodní Asie; hospodářství zemí jihozápadní, jižní a jihovýchodní Asie

15. Východní Asie: přírodní podmínky obyvatelstvo a sídla Japonska, Číny, Mongolska a Korejského poloostrova; hospodářství Japonska, Číny, Mongolska, KLDR a Jižní Koreje

16. Afrika: přírodní podmínky obyvatelstvo a sídla severní, rovníkové a jižní Afriky, hospodářství zemí severní, rovníkové a jižní Afriky (J.A.R.)

17. Západní Evropa: přírodní podmínky obyvatelstvo a sídla britských ostrovů a západní Evropy; hospodářství Velké Británie, Irska, Francie a zemí Beneluxu

18. Střední Evropa – Alpské země: přírodní podmínky obyvatelstvo a sídla Německa Rakouska a Švýcarska; hospodářství Německa, Rakouska a Švýcarska

19. Střední Evropa – Slovensko, Maďarsko, Polsko: přírodní podmínky obyvatelstvo a sídla Slovenska, Maďarska a Polska; hospodářství Slovenska, Maďarska a Polska

20. Jižní a JV Evropa: přírodní podmínky obyvatelstvo a sídla jižní a jihovýchodní Evropy; hospodářství Španělska, Portugalska, Itálie a Řecka, Slovinska, Chorvatska, Bulharska a Rumunska

21. Severní Evropa: přírodní podmínky obyvatelstvo a sídla severní Evropy; hospodářství Norska, Švédska, Finska, Dánska a Islandu

22. Austrálie a Oceánie: přírodní podmínky obyvatelstvo a sídla Austrálie a Oceánie; hospodářství Austrálie, Nového Zélandu a Oceánie

23. Česká republika – přírodní poměry: poloha, rozloha, geologický vývoj, povrch a jeho členění; horopisné celky České vysočiny, Západních Karpat a Panonské pánve; podnebí, hydrologické poměry, půdy, ochrana přírody

24. Česká republika – obyvatelstvo a sídla: počet obyvatel, hustota zalidnění, přirozený a mechanický pohyb, národnostní složení, věková struktura; proces urbanizace, města a jejich funkce, česká velkoměsta

25. Česká republika – hospodářství: nerostné suroviny, průmysl – hlavní odvětví, oblasti a střediska; zemědělské výrobní oblasti, služby, doprava, cestovní ruch